

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm akademik Q.Ş.Məmmədov
(kafedra müdiri)

İmza: _____

Tarix: “ _____ ” _____ 20 ____ -ci il

Kafedra: _____ Torpaqşünaslıq _____

Fakültə: _____ Ekologiya və torpaqşünaslıq _____

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: _____ Ümumi torpaqşünaslıq -2 _____

Tədris yükü (saat) cəmi: _____ 60 _____ müəhazirə _____ 30 _____ seminar _____ praktik (laboratoriya) _____ 30 _____

Tədris ili _____ 2015-2016 _____ Semestr _____ yaz _____ Bölmə _____ azərbaycan _____

Kredit sayı (hər 15 saata 1 kredit) _____ 4 _____

II. Müəllim haqqında məlumat: _____ Akademik Məmmədov Qərib Şamil oğlu _____

Məsləhət günləri və saatları: _____

E-mail ünvanı: _____

İş telefonu: _____

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007,664 s.
2. Cəfərov M.İ. Torpaqşünaslıq. Bakı, Elm, 2005.
3. Cəfərov M.İ., Hacıyev O.M. Torpaqşünaslıqdan praktikum. Bakı. "Maarif" 1984.
4. Məmmədov Q.Ş. Azərbaycanın ekoetik problemləri: elmi, hüquqi, mənəvi aspektlər. Bakı, Elm, 2004, 380 s.

5. Əhmədov Ə.R. Torpaqşünaslıq bitkiçiliyin əsaslan ilə. Bakı, "Şirvanəşr", 2001
6. М.Э.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, 240с.
7. Вальков В.Ф., Казеев К.Ш., Колесников С.И. Почвоведение. М., 2006.
8. Почвоведение. /под ред. И.С.Кауричева. Москва, Агропромиздат, 1989,719 с.

Əlavə: .

1. Алиев Г.А. Почвы Большого Кавказа (в пределах Азербайджанской ССР). Часть 1, Баку, 1978.
2. Богатырев Л.Г., Васильевская В.Д., Владыченский А.С. и др. Почвоведение . Часть 2. Типы почв, их география и использование. Изд-во « Высшая школа » , Москва, 1988.
3. Волобуев В.Р. Система почв мира .Баку, Изд-во АН Аз. ССР, 1973.
4. Babayev M.R., Həsənov V.H. Azərbaycan torpaqlarının müasir təsnifatı və nomenklaturasının nəzəri əsasları. Bakı, 2001.

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

(Fənn haqqında qısa məlumat, onunla şərtlənən fənlər (bilavasitə bağlı olan/uyğun gələn), fənnin tədrisinin məqsədləri. Bu fənni öyrənməklə tələbələrin nəyi biləcəkləri, nəyə nail olacaqları və hansı vərdislərə yiyələnəcəkləri qeyd edilir)

Kursun qısa təsviri: Torpaqşünaslıq təbiət elmləri sırasına daxil olub , onun öyrəndiyi obyekt torpaqdır. Torpaqşünaslıq – torpaqlar , onların əmələgəlməsi (genezisi), quruluşu, tərkibi və xassələri; torpaqların coğrafi yayılmasının qanunauyğunluqları ; torpağın əsas xassəsi olan münbitliyinin formalaşması və inkişafını müəyyən edən ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi; torpaqdan kənd təsərrüfatında və iqtisadiyyatın digər sahələrində səmərəli istifadənin yolları və torpaq örtüyünün kənd təsərrüfatında istifadəsi şəraitində dəyişkənliyi haqqında elmdir.

Kursun məqsədi: Ayrı-ayrı torpaq zonalarının torpaq örtüyü təsvir edilərək torpaqəmələgətirən amillərin və bu amillərin mexanizmlərinin konkret səciyyəsi verilir. Azərbaycan ərazisində geniş yayılmış əsas torpaq tiplərinin təsnifatı, tərkib və xassələri və kənd təsərrüfatında istifadəsi məsələlərindən bəhs edilir.

V. Fənnin təqvim planı:

Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
	Mövzu № 1 Azərbaycanda torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi Qısa icmalı: <i>Azərbaycanda torpaqşünaslıq elminin inkişafında Həsən bəy Zərdabinin xidmətləri. Azərbaycanda torpaqşünaslıq elminin inkişafının əsas mərhələləri. Azərbaycanın ekoloji şəraitinin qısa səciyyəsi.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s. 31-43	Mühazirə		2	16.02.16

	Mövzu № 2 Azərbaycanın ekoloji şəraiti Qısa icmalı: <i>Coğrafi mövqeyi. Relyefi. Geoloji quruluşu və torpaqəmələgətirən süxurların səciyyəsi Hidroloji xüsusiyyətləri. İqlim şəraiti. Bitki örtüyü. Antropogen amillərin torpağa və onun munbitliyinə təsiri. Torpaq örtüyü.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Azərbaycanın ekoetik problemləri: elmi, hüquqi, mənəvi aspektlər. Bakı, Elm, 2004, s. 8-46 2.Məmmədov Q.Ş. Azərbaycanda torpaq islahatı: hüquqi və elmi-ekoloji məsələlər. Bakı, Elm, 2002, s. 79-101	Mühazirə		2	23.02.16
	Mövzu № 3 Alp və subalp çəmənlər və çəmən-bozqırlar zonasının dağ-çəmən torpaqları Qısa icmalı: <i>Zonanın ekoloji şəraitinin səciyyəsi. Dağ-çəmən torpaqlar. Çimli-torflu dağ-çəmən torpaqlar. Çimli dağ-çəmən torpaqlar. Qaratorpağabənzər (qaramtlı) dağ-çəmən torpaqlar.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.253-268 2.М.Э.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с. с.36-42	Mühazirə		2	01.03.16
	Mövzu № 4 Dağ-meşə-çəmən və dağ-çəmən-bozqır torpaqlar Qısa icmalı: <i>Dağ-meşə-çəmən torpaqların əmələgəlmə şəraiti. Dağ-meşə-çəmən torpaqların morfoloji əlamətləri və fiziki-kimyəvi xassələri. Dağ-çəmən-bozqır torpaqların təbii əmələ gəlmə şəraiti. Dağ-çəmən-bozqır torpaqların morfoloji əlamətləri və fiziki-kimyəvi xassələri. Dağ-çəmən-bozqır torpaqların yarım tipləri və onların cinsləri.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.268-277 2.М.Э.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, 55-62	Mühazirə		2	08.03.16
	Mövzu № 5 Mezofil meşələr zonasının dağ-meşə qonur və çimli-karbonatlı dağ-	Mühazirə		2	15.03.16

	meşə torpaqları. Qısa icmal: <i>Zonanın ekoloji şəraitinin qısa səciyyəsi. Dağ-meşə qonur torpaqlar. Zəif doymamış (loslaşmış) dağ-meşə qonur torpaqlar. Tipik dağ-meşə qonur torpaqlar. Karbonat qalıqlı dağ-meşə qonur torpaqlar. Bozqırlaşmış dağ-meşə qonur torpaqlar. Çimli-karbonatlı dağ-meşə torpaqlar. Yuyulmuş çimli-karbonatlı dağ-meşə torpaqlar. Tipik çimli-karbonatlı dağ-meşə torpaqlar.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.298-308 2.M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.98-114				
	Mövzu № 6 Dağ-qaratorpaqlar (meşəaltından çıxmış). Qısa icmal: <i>Dağ-qaratorpaqların əmələgəlmə şəraiti. Dağ-qaratorpaqların yarımtipləri. Yuyulmuş dağ-qaratorpaqlar. Adi dağ-qaratorpaqlar. Karbonatlı dağ-qaratorpaqlar. Bərkimiş dağ-qaratorpaqlar</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.312-325 2.M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.118-136	Mühazirə		2	22.03.16
	Mövzu № 7 Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklər zonasının dağ-meşə sarı torpaqları Qısa icmal: <i>Zonanın ekoloji şəraitinin qısa səciyyəsi. Dağ-meşə sarı torpaqlar. Tipik dağ-meşə sarı torpaqlar. Podzollaşmış (pseudopodzollaşmış) dağ-meşə-sarı torpaqlar. Dağ-meşə sarı-qonur torpaqlar</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.277-289 2.M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.70-83	Mühazirə		2	29.03.16
	Mövzu № 8 Podzollu-sarı və podzollu-qleyli-sarı torpaqlar	Mühazirə		2	05.04.16

	Qısa icmalı: <i>Podzollu-sarı torpaqların əmələgəlmə şəraiti. Podzollu-sarı torpaqların morfoloji əlamətləri və fiziki-kimyəvi xassələri. Podzollu-sarı torpaqların yarım tipləri və cinsləri. Podzollu-qleyli-sarı torpaqların əmələgəlmə şəraiti. Podzollu-qleyli-sarı torpaqların morfoloji əlamətləri və fiziki-kimyəvi xassələri. Podzollu-qleyli-sarı torpaqların yarım tipləri və cinsləri</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.289-298 2. M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, ЭЛМ, с.74-91				
	Mövzu № 9 Kserofil meşələr, kolluqlar və dağ bozqırları zonasının dağ-meşə-qəhvəyi və çəmən-qəhvəyi torpaqları. Qısa icmalı: <i>Zonanın ekoloji şəraitinin qısa səciyyəsi. Dağ-meşə-qəhvəyi torpaqlar. Çəmən-qəhvəyi torpaqlar.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.326-343 2. M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, ЭЛМ, с.38-157	Mühazirə		2	12.04.16
	Mövzu № 10 Quru subtropik bozqırlar və yarım səhrələr zonası. Qısa icmalı: <i>Zonanın ekoloji şəraitinin səciyyəsi. Boz-qəhvəyi (şabalıdı) torpaqlar və onun yarım tipləri. Çəmən-boz-qəhvəyi (çəmən-şabalıdı) torpaqlar və onun yarım tipləri.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.343-361 2. M.Ə.Салаев Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, ЭЛМ, с.162-180	Mühazirə		2	19.04.16
	Mövzu № 11 Boz və çəmən-boz torpaqlar. Qısa icmalı: <i>Boz torpaqlar və onların yarım tipləri. Çəmən-boz torpaqlar və onların yarım tipləri.</i>	Mühazirə		2	26.04.16

	Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.361-371 2.M.Ə.Salaev Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.186-195				
	Mövzu № 12 Bataqlı və çəmən-bataqlı torpaqlar. Qısa icmal: <i>Bataqlı torpaqlar və onların yarım tipləri. Çəmən-bataqlı torpaqlar və onların yarım tipləri.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.372-378 2.M.Ə.Salaev Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.204-211	Mühazirə		2	03.05.16
	Mövzu № 13 Şoranlar və qumlar. Qısa icmal: Şoranlar. Avtomorf şoranlar və onun yarım tipləri. Hidromorf şoranlar və onun yarım tipləri. Qumlar. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.378-384 2.M.Ə.Salaev Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.212-217	Mühazirə		2	10.05.16
	Mövzu № 14 Subasarlının (çay vadilərinin) torpaqları. Qısa icmal: <i>Subasar – çəmən – meşə torpaqları. Subasar – çəmən torpaqları.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.385-396 2.M.Ə.Salaev Диагностика и классификация почв Азербайджана. Баку, Элм, с.217-226	Mühazirə		2	17.05.16
	Mövzu № 15 Azərbaycan torpaqlarının eroziyası və onunla mübarizə. Qısa icmal: <i>Eroziyanın növləri.Su eroziyasının vurduğu ziyan və onun yayılması.Eroziyanın inşafını müəyyən edən şərait.Deflyasiya.Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.</i> Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və	Mühazirə		2	24.05.16

lazımı səhifələr göstərilməklə): 1.Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, s.397- 414				

VI. İmtahanın keçirilməsi forması -vazılı, şifahi, dialog və ya test.

VII. Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiq göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır).	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).	10 bal

B) Semestr imtahanı nəticəsinə görə - maksimum 50 bal

Hər biletdə – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

C) Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar əsasında):

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: Akademik Məmmədov Qərib Şamil oğlu

İmza: _____

(soyadı, adı, atasının adı)

Tarix: _____